

ELÄVÄ ITÄMERI SÄÄTIÖ

TOIMINTAKERTOMUS 2018

1. Säätiöstä yleisesti

Tausta. Elävä Itämeri säätiö sr on perustettu vuonna 2008. Toiminnan luonteen ja viestinnän yksinkertaistamiseksi säätiö käyttää julkisuudessa nimeä ”Baltic Sea Action Group” ja lyhennystä ”BSAG”. Säätiön virallinen nimi on rekisteröity Itämeren valuma-alueen kaikilla 14 eri kielellä.

Säätiön tarkoitus ja toiminta-alue. Säätiön tarkoituksena on tukea ja edistää luonnon ja ihmisten hyvinvointia, ja siten säilyttää ja edistää suomalaista kulttuuriperinnettä. Säätiö myös edistää ja tukee tiedettä sekä pyrkii liittämään tiedeyhteisön yhteiskunnan päätöksentekoon. Säätiön ensisijaisena toiminta-alueena on Suomi, mutta työ kattaa koko Itämeren alueen.

Missio ja arvot. Säätiön missiona on Itämeren ekologisen tasapainon palauttaminen muuttuvissa ilmasto-oloissa. Keskeiset arvot ovat luonnon ja ihmisen harmoninen yhteiselo, rohkeus yrittää tehdä hyvää, sekä avoimuus ja rehellisyys. Näitä arvojaan säätiö pyrkii noudattamaan kaikessa toiminnassaan.

2. Säätiön toimintakartta ja keskeiset toimintaperiaatteet

Toimintakartta. Säätiön toimintakartta muodostuu kolmesta keskeisestä teemasta, joihin on tartuttava Itämeren ekologisen tasapainon palauttamiseksi. Nämä teemat ovat Itämeren rehevöityminen, ympäristöriskit ja meriluonnon monimuotoisuus.

Itämeren tila ei ole staattinen. Muutokset ympäristön ja luonnon tilassa pääsääntöisesti pahentavat Itämeren tilaa. Näistä merkittävin on ilmastonmuutos. Toisaalta arvoissa ja asenteissa tapahtuvat muutokset voivat edesauttaa ratkaisujen löytämistä ja niiden toimeenpanoa, minkä johdosta säätiö pyrkii toiminnassaan vaikuttamaan myös niihin.

Keskeiset toimintaperiaatteet. Säätiön keskeiset toimintaperiaatteet ovat yhteistyö, vaikuttavuus ja ratkaisuhakuisuus.

Itämeren ekologisen tasapainon palauttaminen muuttuvissa ilmasto-olosuhteissa on mahdollista ainoastaan yhteistyön avulla. Niin tiede- ja tutkimusyhteisöä, poliittisia päätöksentekijöitä kuin yrityksiä tarvitaan. Säätiön kantavana toimintaperiaatteena onkin siksi pyrkimys toimia katalyyttinä ja tuoda yhteen yhteiskunnan eri toimijoiden osaaminen ja voimavarat.

Säätiön toinen keskeinen toimintaperiaate on toimien vaikuttavuus. Tämän mukaisesti säätiö pyrkii oireiden lievittämisen sijaan löytämään juurisyyt Itämeren ongelmiin ja keskittämään voimavaransa niiden ratkaisemiseen. Tämä mahdollistaa vaikutusten pysyvyyden ja edellyttää usein järjestelmätason muutoksia.

Säätiön kolmas keskeinen toimintaperiaate on ratkaisuhakuisuus. Säätiö pyrkii toiminnallaan käynnistämään, nopeuttamaan ja toteuttamaan konkreettisia hankkeita, joilla edesautetaan Itämeren ekologisen tasapainon palauttamista.

Säätiön katalyyttinä toimimisesta ja kokoavasta toimintatavasta syntyy yhteiskunnalle merkittävää lisäarvoa, kun pyritään hyödyntämään eri sektoreiden resurssit ja vaikutusmahdollisuudet konkreettisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Toiminta tehostaa yhteiskunnan voimavarojen käyttöä yhdistämällä voimia ja nopeuttamalla ongelmien ratkaisua. Säätiö pyrkii tukemaan sellaisen liiketoiminnan syntymistä, joka edistää säätiön mission saavuttamista. Mitä tehokkaammin ja nopeammin ongelmiin tartutaan, sitä enemmän säästetään yhteisiä varoja.

3. Säätiön toiminta vuonna 2018

Säätiön toiminta keskittyi kestävän maatalouden edistämiseen, ravinteiden kierrätykseen sekä sitoumustoimintaan ja muuhun yritysyhteistyöhön. Kestävän maatalouden edistämällä ja ravinteiden kierrätyksellä ehkäistään Itämeren rehevöitymistä, ja sitoumuksilla vaikutetaan yritysten toimintaan Itämeren tilan parantamiseksi. Merkittävin hanke toimintavuotena oli Carbon Action, jossa nivoutuvat yhteen kaikki edellä mainitut teemat ja ilmastonmuutoksen hillintä.

3.1. Kestävän maatalouden edistäminen

Järki-hanke. Järki-hankkeen tarkoituksena on ollut edistää luonnon monimuotoisuutta ja vesiensuojelua maa- ja metsätaloussympäristössä, virkistyskäyttömahdollisuudet huomioon ottaen. Hankkeessa on keskitytty ratkaisemaan ongelmia, jotka hidastavat näiden toimenpiteiden käyttöönottoa maataloilla. Ratkaisukeinot ovat vaihdelleet käytännön ongelmien helpottamisesta ympäristötukien muutosehdotuksiin. Työtä on tehty sekä ruohonjuuri- että päättäjätasolla. Perusajatuksena Järki-hankkeessa on ollut kokonaisvaltaisen ajattelun esille tuominen. Järki on ollut säätiön ja Luonnon- ja riistanhoitosäätiön yhteishanke, joka alkoi tammikuussa 2009. Vuodenvaihteesta 2019 alkaen Järki on siirtynyt yksinomaan säätiön alaisuuteen.

Järki Lannoite. Järki Lannoite on ollut Järki-hankkeen osahanke, jossa on keskitytty kierrätyslannoiteisiin. Lannoitteiden kierrätyksen ja tuotekehittelyn lisäksi hankkeessa kiinnitettiin huomiota ravinteiden kierrätystä tukevien säädösten kehittämiseen, kierrätyslannoitteiden markkinoiden kasvattamiseen, sekä aiheen tunnettuuden lisäämiseen. Hankkeessa luotiin myös orgaanisten lannoitteiden käyttöön liittyvää oppimateriaalia opetuslaitoksille, ja järjestettiin kestävään maatalouteen ja kierrätyslannoiteratkaisuihin liittyviä tilaisuuksia maanviljelijöille. Vuonna 2015 käynnistynyt hanke päättyi huhtikuussa 2018.

Baltic Slurry Acidification. Hanke on EU:n (Interreg) rahoittama kansainvälinen projekti, jonka tavoitteena on edistää lannan happokäsittelytekniikoiden käyttöönottoa kaikissa Itämeren maissa. Säätiö on vastannut hankkeen viestinnästä ja osallistunut eri tekniikoiden kenttäkokeiden järjestämiseen. Vuosi 2018 oli hankkeen kolmas toimintavuosi ja se jatkui helmikuuhun 2019 saakka.

SuMaNu. Hanke on EU:n (Interreg) rahoittama kansainvälinen projekti, jonka tarkoituksena on edistää kestävämpää lannan ja ravinteiden käyttöä maataloudessa ja siten vähentää ravinteiden liukenemista Itämereen. Hankkeessa vedetään yhteen neljän aikaisemman EU-rahoitteisen lantaan ja ravinteisiin keskittyneen hankkeen tuloksia, tuottaen sekä parhaiden käytäntöjen koosteita viljelijöille että politiikkasuosituksia maatalous- ja ympäristöasioiden päättäjille Itämeren alueella. Säätiö vastaa hankkeen viestinnästä. Projekti aloitti toimintansa lokakuussa 2018 ja jatkuu maaliskuuhun 2021 saakka.

3.1.1. Carbon Action -kokonaisuus

Carbon Action -hiilipilotti on ollut säätiön keskeisin projekti vuoden 2018 aikana. Carbon Action on säätiön alullepanema ja kokoama pilottihanke, jossa tutkitaan ja edistetään hiilen varastoitumista maatalousmaahan yhteistyössä yli sadan hiiliviljelijän, tutkijoiden ja yritysten kanssa. Sitran käynnistysrahoittama hanke on kasvanut alustaksi useille tutkimusprojekteille sekä yritys- ja viljelijäyhteistyölle. Maaperän kunnan parantaminen on säätiön kestävä maatalouden toiminnan ydintä, koska sillä saavutetaan monia hyötyjä: paremmat sadot tuottajalle, vähemmän ravinnevalumia vesistöihin, luonnon monimuotoisuuden lisääntymistä sekä hiilen varastoinnin tehostumista maaperään. Ilmastonmuutokseen maan kasvukunto kytkeytyy kahta kautta: hiilen varastoinnilla voidaan hillitä ilmastonmuutosta ja hyväkuntoinen maaperä auttaa sopeutumaan ilmastonmuutoksen aiheuttamiin äärisäihin, kuten kuivuuteen ja rankkasateisiin.

Carbon Action -hiiliviljelijäkoulutus. Vuonna 2018 säätiö järjesti kaksi Carbon Action - lähikoulutustilaisuutta hiilipilotissa mukana oleville viljelijöille. Ensimmäinen toteutettiin kesäkuussa Katajistonrannassa Aulangolla ja toinen marraskuussa Lahden Siikaniemen kurssikeskuksessa. Koulutuksissa kuultiin asiantuntijapuheenvuoroja muun muassa hiiltä varastoivista viljelymenetelmistä, maan mikrobiologiasta, pellon kasvukunnosta, laidunnuksesta ja ilmastonmuutoksesta sekä pohdittiin sitä, kuinka toteuttaa hiiliviljelyä omalla tilalla. Hiilipilotissa mukana olevat runsaat sata maatilaa tuottavat tutkimukselle välttämätöntä tietoa käytännön viljelytoimista ja hiilen varastoitumista edistävistä menetelmistä. Koulutuksia järjestettiin myös webinaareina.

Maankuivatus ja ilmastonmuutos -seminaari. Säätiö oli mukana järjestämässä Maankuivatus ja ilmastonmuutos -seminaaria lokakuussa Otaniemen Dipolissa. Säätiön teemana oli Carbon Action - hiilipilotti.

Vaikuttajaviestintä. Maatalousmaan hiilen varastointipotentiaalista kerrottiin päättäjille Suomessa ja EU-tasolla. Omien tilaisuuksien lisäksi vaikuttajaviestintä nojautui henkilökohtaisiin tapaamisiin ja puheenvuoroihin muiden tilaisuuksissa. Lisäksi BSAG teki ja esitti eduskunnalle Ympäristövaliokunnan pyynnöstä lausunnon EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistusta koskevista ehdotuksista.

Maan puolustuskurssi. Säätiö järjesti elokuussa kolme päivän mittaista Maan puolustuskurssia suomalaisille päättäjille Qvidjan tilalla Paraisilla. Kurssin tarkoituksena oli nostaa maaperän hyvinvointi osaksi Itämeri- ja ilmastotyötä.

Maaperäseminaari Brysselissä. Osana Maan puolustuskurssia säätiö järjesti marraskuussa aamiaisseminarin Euroopan parlamentissa yhdessä MEP Anneli Jätteenmäen (ALDE) ja MEP Sirpa Pietikäisen (EPP) kanssa. Aamiaisseminarin aiheena oli hyväkuntoisen maaperän merkitys ilmastonmuutoksen hillitsemisessä, rehevöittävien ravinnepäästöjen vähentämisessä, ruokaturvan varmistamisessa sekä ravinteiden kierrätys.

3.1.2. Ravinteiden kierrätys

Ravinteiden kierrätyksellä pyritään siirtymään talouden lineaarisesta mallista kiertotalouteen. Kiertotaloudessa neitseellisten raaka-aineiden käytön sijaan jo käytössä olevat materiaalit kiertävät ja tuotteille luodaan lisäarvoa palveluilla ja älykkyydellä. Kun ravinteilla on arvo ja ne kiertävät hyötykäytössä, Itämeren rehevöittävät ravinnepäästöt vähenevät järjestelmä-tasolla.

Ravinteiden kierrätyksen läpimurto -liiketoimintaekosysteemi (RaKi-ekosysteemi) käynnistyi vuoden 2016 loppupuolella Business Finlandin rahoittamana ja jatkui vuoden 2018 kesään.

Ekosysteemin tavoitteena oli mahdollistaa ravinteiden kierrätyksen läpimurto Suomessa ja luoda uutta suomalaista liiketoimintaa kansainvälisille markkinoille. Mahdollistaen ravinteiden kierrätyksen, ekosysteemi kohentaa samalla Itämeren tilaa vähentämällä mereen kohdistuvia ravinnevalumia. Säätiö vastasi ekosysteemin orkestroinnista, johon kuului mm. sisäisen ja ulkoisen viestintä, eri yritysten yhteen saattaminen, temaattisten tapahtumien järjestäminen, poliittinen vaikuttaminen, liiketoimintakärkien edistäminen (maailman paras pelto, lannasta kultaa, biokaasu- ja kompostointi-innovaatiot sekä tulevaisuuden lannoitteet) ja hidasteiden tunnistaminen. Säätiö on jatkanut aktiivista työtä ravinteiden kierrätyksen parissa myös RaKi-ekosysteemin loppumisen jälkeen.

MädKom-päivä. Säätiö järjesti maaliskuussa Helsingissä mädätykseen ja kompostointiin keskittyvän MädKom-päivän. Tarkoituksena oli löytää parempia ratkaisuja biomassojen käsittelyyn ravinteiden kierrätyksessä ja auttaa RaKi-ekosysteemin verkoston jäseniä yhteisin toimin luomaan kestäviä ja kilpailukykyisiä liiketoimintamalleja ravinteiden kierrätyksen ympärille.

Opintomatka. Säätiö järjesti huhtikuussa RaKi-ekosysteemin kuuluville toimijoille opintomatkan Bretagneen Ranskassa. Keskeisinä teemoina oli lannan käyttö kierrätyslannoitteiden raaka-aineena ja kannattava kierrätyslannoiteliiketoiminta.

Kiertääkö hyvä kauttasi -kampanja. Kampanjalla pyrittiin kertomaan, mitä tavallinen kuluttaja voi tehdä vesistöjen rehevöitymisongelman ratkaisemiseksi, ja miten jokapäiväisillä arjen toimilla voi vähentää ravinnehukkaa ja edistää yhteiskunnan omavaraisuutta. Kampanjan pääkoordinaattoreita olivat säätiön ohella hallituksen Ravinteiden kierrätyksen kärkihanke ja Sitra, joiden lisäksi kampanjassa oli mukana yli kaksikymmentä muuta toimijaa.

European Sustainable Phosphorus Conference ESPC3. Euroopan merkittävin fosforin kestävää käyttöä, kierrätettävyyttä ja riittävyttä käsittelevä konferenssi pidettiin kesäkuussa Helsingissä säätiön ja European Sustainable Phosphorus Platformin (ESPP) järjestämänä. Konferenssin tukijoina toimivat Ympäristöministeriö ja Maa- ja metsätalousministeriö. Konferenssiin osallistui noin 300 asiantuntijaa 30 maasta. Konferenssi oli merkittävästi laajempi kuin kaksi aikaisempaa vastaavaa konferenssia ja kattoi koko ravinteiden kierrätyksen kentän fosforin lisäksi.

Lannoitelainsäädäntö. Lannoitelainsäädännön uudistuksista päästiin EU:ssa yhteisymmärrykseen loppuvuodesta 2018. Uudistuksessa Itämeren kannalta merkittävää on, että kierrätyslannoitteet nousevat samaan asemaan keinolannoitteiden kanssa ja sisämarkkinoiden syntyminen kierrätysravinteille mahdollistuu. Säätiö on edistänyt voimakkaasti ravinteiden kierrätystä ja ravinteiden sisällyttämistä EU:n kiertotalousstrategiaan, koska arvokkaiden ravinteiden hyötykäyttö vähentää ravinteiden hukkaamista vesistöjä rehevöittämään.

Biomassojen kestävä käytön kannanotto. Viimeisin avaus ravinteiden kierrätyksen suunnasta on Biomassojen kestävä käytön kannanotto. Kannanoton tarkoituksena on edistää biomassojen käsittelyä Suomessa alueellisten toteutus suunnitelmien kautta. Kannanotto julkaistiin vuoden 2019 alussa, mutta sen työstäminen ajoittui pääosin vuoden 2018 puolelle.

HELCOM yhteistyö. HELCOMin kanssa jatkettiin yhteistyötä, etenkin liittyen HELCOMin valmistelussa olevaan ravinnekierrätys strategiaan.

3.2 Sitoumustoiminta ja muu yritys yhteistyö

Sitoumustoiminta. Itämeri-sitoumus on työkalu, joilla eri toimijat – yritykset, valtiot ja muut organisaatiot – sitoutetaan edistämään toiminnassaan tai omalla osaamisellaan Itämeren hyvinvointia. Toimintavuoden aikana säätiö hyväksyi seuraavat viisi sitoumusta:

- **Fazer.** Fazerin uuden sitoumuksen neljä osa-aluetta ovat kiertotalous, kestävä viljanviljely, vesivastuullisuus ja valikoiman kehittäminen. Tavoitteena on kehittää tuotantoa, toimintatapoja ja tarjoomaa Itämeren ekologista tilaa edistävällä tavalla.
- **Altia.** Uudessa sitoumuksessa valikoidut Altian sopimusviljelijät osallistuvat tiloineen Carbon Action -pilottiprojektiin, jossa he varaavat osan peltoalueestaan koealueeksi seuraavan viiden vuoden ajaksi. Altia myös tiedottaa sopimusviljelijöilleen projektin tuloksista, kuten maatalousmaan hiilensidontakykyä parantavista viljelymenetelmistä.
- **Viking Malt.** Viking Maltin edellinen sitoumus piti sisällään Suomessa käyttöön otetun tila-auditointijärjestelmän, jonka avulla viljelijät ja tavarantoimittajat pääsivät kehittämään viljelymenetelmiään entistä ympäristöystävällisemmiksi. Nyt uusitussa sitoumuksessa vastaava järjestelmä otetaan käyttöön myös Liettuassa ja Puolassa, jossa Viking Maltin sopimusviljelijät ovat vahvasti edustettuina. Uuden, kolmevuotisen sitoumuksen aikana Viking Malt selvittää myös mahdollisuuksia osallistua Carbon Action -hiilipilottiin.
- **Vesilaitosyhdistys (VVY).** VVY:n uudessa Itämeri-sitoumuksessa vesihuoltolaitokset kampanjoivat yhdessä kohentaakseen kiinteistö-omistajien tietoisuutta hulevesistä ja kiinteistöillä tehtävien toimenpiteiden merkityksestä ympäristölle.
- **Lucrativo.** Sitoumuksen keskiössä on tukea toimenpiteitä, jotka vähentävät ravinnevalumia Itämereen koko ruokaketjussa, sekä mahdollistavat uusia innovaatioita sedimenttien puhdistamiseen.

Säätiölle sitoumuksen tehneitä organisaatioita on yhteensä 276.

Muu yritysyritys. Sitoumusten ohella säätiö jatkoi muun yritysyrityksen kehittämistä. Merkittävimmät uudet yhteistyökumppanit olivat Valio ja eQ Varainhoito. Valio sitoutui edellä kuvattuun Carbon Action -hiilipilottiin liittyen kouluttamaan kaikki noin 5000 sopimusviljelijäänsä hiiliviljelijöiksi vuoteen 2035 mennessä. Koulutus toteutetaan yhteistyössä säätiön kanssa. Säätiön ja eQ Varainhoidon joulukuussa 2018 käynnistämä yhteistyö mahdollistaa Itämeri-työn tukemisen rahastosijoittamisen kautta. Sijoittamalla eQ:n Sininen Planeetta -sijoitusrahaston BSAG-osuussarjaan eQ ohjaa hallinnointipalkkiosta 85 % säätiön Itämeri-työhön.

3.3 Muu toiminta

Selvitys merien sisäisistä ravinnevarastoista. Säätiö osallistui Ympäristöministeriön teettämään, sisäisiä ravinnevarastoja käsittelevään konsulttiselvitykseen osana Vahanen Environment Oy:n vetämää kansainvälistä konsortiota. Laajassa selvityksessä kartoitettiin sisäisten ravinnevarastojen rehevöittäviä vaikutuksia, mahdollisia kunnostustoimia ja niiden kustannuksia, sekä toimenpiteisiin liittyvää kansainvälistä ja kansallista lainsäädäntöä. Kunnostustoimissa arvioitiin niiden hyötyjä ja mahdollisia riskejä, kustannustehokkuutta ja käyttökelpoisuutta. Tarkasteltavat toimenpiteet olivat merenpohjan hapetus, sedimenttien kemiallinen käsittely, sekä sedimentin ruoppaus.

Nasdaq Helsingin vastuullisuustilaisuus. Säätiö oli mukana Nasdaqin ja FIBSin järjestämässä Suomen Vastuullisuusraportointi -kilpailussa. Kilpailussa arvioitiin yhdentoista esivalitun yrityksen vastuullisuusraportit. Säätiö toimi kilpailun tuomaristossa kansalaisjärjestön edustajana, painottaen omassa valinnassaan ympäristövastuuta, erityisesti Itämeren näkökulmasta. Säätiön valinta voittajaksi oli Kesko, sillä sen vastuullisuustoimet ulottuivat pakollisia tavoitteita laajemmalle, sisälsivät Itämeren kannalta positiivisia linjauksia, ja itse raportti oli selkeä ja kattava.

Itämeri-koulu. Säätiö jatkoi Itämeri-koulukonseptin kehittämistä. Itämeri-koulut lahjoittavat esimerkiksi päivätyökeräyksen kautta rahaa säätiön työlle, ja vastineeksi säätiö tuottaa koulujen käyttöön Itämeri-aiheista oppimateriaalia, ja kannustaa kouluja oman Itämeri-päivän järjestämiseen. Säätiön edustajat vierailivat vuoden aikana useissa päivätyökeräykseen osallistuneissa kouluissa kertomassa Itämerestä ja säätiön tekemästä Itämeri-työstä. Itämeri-koulut ovat osa säätiön varainhankintaa, mutta samalla ne hoitavat ympäristökasvatuksellista tehtävää tarjotessaan Itämeri-tietoa lapsille ja nuorille.

3.4 Tutkimus- ja kehitysyhteistyön tukeminen

Tutkimus- ja kehitysyhteistyö ovat säätiön toiminnan ytimessä. Säätiö pyrkii edistämään tutkijoiden välistä yhteistyötä ja edesauttamaan sitä, että tarvittavalle tutkimustyölle saadaan rahoitusta.

Carbon Action alustalla on edistetty sekä tutkijoiden välistä yhteistyötä että tutkijoiden ja eri sidosryhmien välistä vuorovaikutusta. Säätiö on myös vahvasti edesauttanut Carbon Action pilottiin liittyvän tutkimuksen ja tutkijoiden näkyvyyttä mediassa. Tutkijoiden kanssa on myös yhdessä haettu rahoitusta. Vuoden 2018 lopussa valmisteltiin yhdessä hakemusta sekä Maj ja Tor Nesslingin Säätiölle että strategisen tutkimuksen neuvoston hakuun. Molemmissa hankkeissa rahoitusta tulisi sekä säätiölle että poikkitieteelliselle tutkimuskonsortiolle, lisäten entisestään tutkijoiden yhteistyötä Carbon Action alustalla.

Vuoden 2018 lopussa säätiön kestävä maatalouden eteen tehtävä työ sai jatkorahoitusta: Louise ja Göran Ehrnroothin säätiö sekä Sophie von Julinin säätiö myönsivät rahoituksen vuosille 2019-2023 Järki-toimintaan ja Carbon Action -hiilipilottiin, Maj ja Tor Nesslingin säätiö viljelijäkoulutusten järjestämiseen vuonna 2019 ja MTK-säätiö maanäytteiden analysointiin vuodelle 2019. Myös näihin rahoituksiin liittyy tiiviinä osana tutkimustiedon tuominen käytäntöön ja rahoitusta tutkijoiden työhön.

Vahvistaakseen ennestään yhteistyötään tiede- ja tutkimusyhteisön kanssa säätiö palkkasi lokakuussa MMM Laura Höijerin säätiön sisältöjohtajaksi. Höijer on virkavapaalla ympäristöministeriön tutkimusjohtajan toimesta.

4. Hallitus, säätiön johto, henkilökunta ja hallinto

Hallitus. Säätiön hallituksen muodostivat vuonna 2018 VTM Saara Kankaanrinta (puheenjohtaja), MMM Fredrik von Limburg Stirum (varapuheenjohtaja), FT Ilkka Herlin, KTT Anna Kotsalo-Mustonen, sekä 9.11.2018 alkaen KTM Carl Haglund.

Säätiön hallitus piti yhdeksän kokousta toimintavuoden aikana. Säätiön hallituksen jäsenille ei maksettu palkkioita hallitustyöskentelystä.

Säätiön johto, henkilökunta ja hallinto. Säätiön toimintaa johti asiamies Dos. Mathias Bergman 30.6.2018 saakka, jolloin hän jäi eläkkeelle. Säätiö siirtyi 1.8.2018 alkaen toimitusjohtajamalliin, jolloin OTK Johan Schmidt aloitti toimitusjohtajana. MMT, dos. Laura Höijer aloitti 1.10.2018 säätiön sisältöjohtajana, vastaten yhdessä toimitusjohtajan kanssa säätiön toiminnasta.

Vuoden 2018 aikana säätiön palveluksessa oli keskimäärin 14 henkilöä. Säätiön toimintaan on lisäksi osallistunut vapaaehtoisia neuvonantajia.

Säätiön taloushallinto ja kirjanpito on ulkoistettu Accountor Oy:lle. Säätiön tilintarkastajina toimivat PricewaterhouseCoopers Oy:n KHT Petter Lindeman ja KHT Samuli Perälä.

5. Varain- ja resurssienhankinta sekä taloudellinen tila

Säätiön toiminta rahoitettiin vuonna 2018 lahjotuksilla, osinkotuloilla ja ns. projektirahoituksella. Tilikauden aikana varainhankinnan tuotot olivat yhteensä 533.308,17 euroa (2017: 487.948,49 euroa). Lahjoituksia saatiin sekä yrityksiltä että yksityishenkilöiltä.

Vuoden 2018 kirjanpidollinen ylijäämä oli 97.783,94 euroa (2017: 173.070,73 euroa) ja säätiön oma pääoma oli tilikauden päättyessä 856.399,69 euroa (2017: 758.615,75 euroa).

Luvuissa ei näy säätiölle lahjoitettua työtä eikä Itämeri-sitoumusten muodossa annettuja palveluita, jotka ovat edesauttaneet säätiön Itämerityötä sekä suoraan että välillisesti.

6. Omaisuudenhoito

Säätiölle lahjoitettua osakesalkkua hoidetaan Ålandsbankenin toimesta. Salkun tuotto käytetään säätiön toiminnan kulujen kattamiseen.

7. Säätiön lähipiiri

Asiamiehelle ja toimitusjohtajalle on maksettu korvauksia yhteensä 57.620 euroa. PricewaterhouseCoopers Oy:lle ja PwC Julkitarkastus Oy:lle on maksettu palkkiota yhteensä 17.032,92 euroa. Säätiö ei ole maksanut muita palkkioita eikä myöntänyt avustuksia, apurahoja, lainoja, vakuuksia tai etuja lähipiirilleen.

8. Säätiön toiminnan potentiaaliset riskit ja epävarmuustekijät

Säätiön toiminnan suurimmat riskit ja epävarmuustekijät ovat rahoituksen varmistaminen ja tulojen ajoitus. Suurin ympäristöön liittyvä epävarmuustekijä on ilmastonmuutoksen jo todetut ja vielä tuntemattomat vaikutukset Itämeren tilaan.

9. Tulevaisuuden näkymät

Säätiö jatkaa panostustaan Carbon Action- hiilipilottiin, joka on kasvamassa pilotista laajaksi alustaksi tutkimukselle ja viljelijäyhteistyölle sekä enenemissä määrin myös yritysyhteistyölle. Kokonaisvaltaisen lähestymistavan vuoksi projektin puitteissa voidaan hillitä ilmastonmuutosta, suojella Itämerta ja lisätä luonnon monimuotoisuutta. Keskeisenä tavoitteena on myös varmistaa tieteelle riittävä rahoitus, jotta mm. hiilensidontaa voitaisiin todentaa ja mallintaa, ja siten luoda perusteet hiilimarkkinapaikalle. Tämä mahdollistaisi lisätulolähteen viljelijöille, jotka toimivat ilmaston ja Itämeren puolesta. Tavoitteena on lisäksi hiilineutraalien tuotteiden saaminen kauppoihin. Carbon Actionin ohella kestävän maatalouden toimia jatketaan säätiössä Järki-projektien puitteissa läheisessä yhteistyössä Carbon Actionin kanssa.

Säätiö pyrkii myös jatkamaan ravinteiden kierrätykseen suunnattuja toimenpiteitä. Näiden toimien

vaikuttamismahdollisuudet riippuvat kuitenkin asialle saatavasta rahoituksesta.

Säätiö kartoittaa lähitulevaisuudessa mahdollisuuksia edistää ja/tai toteuttaa muita Itämeren hyvinvoinnin kannalta tärkeitä projekteja, etenkin vedenalaisen luonnon monimuotoisuuteen liittyen.

Yritysyhteistyötä kehitetään edelleen, ja Itämeri-sitoumusten rinnalle pyritään tuomaan myös muita yhteistyömuotoja. Tavoitteena on syventää yhteistyötä yritysten kanssa säätiön Itämerityön vaikuttavuuden parantamiseksi.